

K1Ki Teataja

Kiviõli I Keskkooli häälekandja

Nr.2 2016/2017

Ainult romantikutele

Täna on hingedepäev, 2. november – traditsiooniline päev, mil austatakse ja mälestatakse hingi. Meie esivanemad pidasid päeva ÜLluliseks. Kaeti laud hingedele, paluti neil lauda tulla ja endaga kaasa tuua õnne karjale, õnne viljale. Usuti, et sel päeval on tõesti võimalik oma tulevikku paremaks teha.

Minu peres on seda traditsiooni ikka au sees hoitud. Oleme alati kodus küünlad põlema pannud ja käinud surnuaial lahkunud lähedastele mälestusküünalt süütamas. Kui te pole kunagi sattunud hingedepäeval surnuaeda, siis soovitan seda edaspidi teha. Vaadake surnuaeda eemalt ja kõrgemalt. Imeilus! Nagu üks suur küünlaleekide meri.

Koju jalutades viivitasin meelega, sest juba õues oli nii romantiline. Nii palju langevaid lumehelbeid, kõik oli vaikne ja rahulik. Kujutlesin, kuidas kogu maailmas valitseb igavene rahu ja harmoonia. Esimese lumehelbe maandudes kadus väsimus nagu võluväel – inimesed on õnnelikud, leplikud ja kõige- ga rahul. Onju ilus unistus! Paratamatult siiski ainult unistus.

Koju jõudes võtsin vastu reegli: telekat ma täna ei vaata. Elektrilist valgust kasutan minimaalselt. Süütasin hulga küünlaid, panin mängima *Sibylle Baieri*

lood ja vajusin naudingusse. Lasin mõtetel valla pääseda. Hakkasin mõtlema minevikku jäänud olulistele inimestele. Mõtlesin oma vanavanaemale, onule, isale..... meenutasin nende olemust ja seda, mille eest ma neile tänulik olen. Ja kujutate ette, hinged käisidki minu juures. Jaa, jaa...päriselt, päriselt. Nad elasid jälle, minu mõtetes ja tunnetes. Ma tänasin mõtetes, et nad olemas olid. See ju tähendab, et nad on ikka veel meiega. Ühel hetkel tundsin rahulolu, naeratasin endamisi ja olin sellele hetkele tänulik.

Jah! Romantikat (nimetagem seda küünla põletamist ja rahuliku muusika koosmõju niiviisi) tuleb nautida. Tuleb võtta vahel aeg maha ja anda just niiviisi oma mõtetele vaba voli. Las lendavad, las kannavad Sind igale poole. Sa maandad ärevust ja tunned hiljem end hoopis rahulikumalt. Mina tunnen, ausalt. Olen lausa õnnelik. Aega iseendale tuleb võtta.

Rahu, vaikust ja harmooniat hingedekuuks!

Rauno Põld

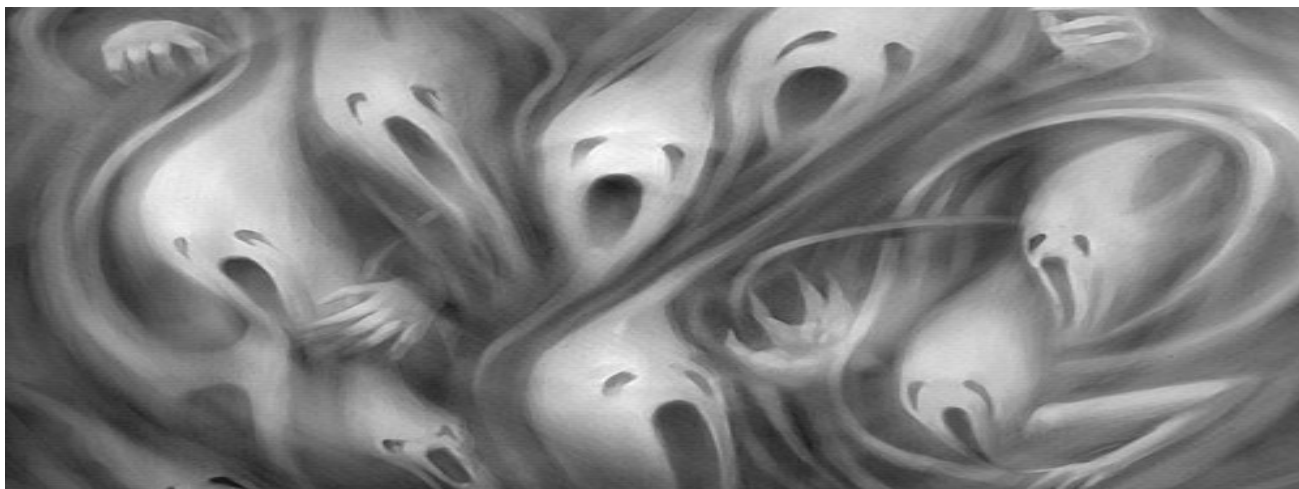

Foto internetist

Eesti Õpilasesinduste Liidu XXXV üldkoosolek

21.-23. oktoobril 2016 toimus Rakvere Gümnaasiumis Eesti Õpilasesinduste Liidu XXXV Üldkoosolek (edaspidi EÕEL). Üle Eesti oli kokku tulnud ligi 160 õpilasesindajat. Minul oli seekord au esindada Kiviõli I Keskkooli õpilasi.

Esimesel päeval pärast avamist toimus Rakvere linnas rongkäik, millega õpilasesindajad end ka Rakvere elanikele näitasid. Enne õhtust programmi toimusid erinevad aruteluringid, kus teemadeks olid teiste hulgas kooliväline õpe, ettevõtlusõpe ja digiõpe. Esimese õhtu programm seisnes selles, et iga tudula (noored, kes õõbisid ühes klassiruumis) pidi tegema etteaste, kus nad reklaamivad loosiga saadud uut olümpiaala. Nende olümpiaalade hulka kuulusid näiteks higistamine, aevastamine, tukaheide jms.

Teisel päeval toimus kolm ametlikku osa, kus tehti ülevaade EÕELi 2016. aasta tegevuskavast, tutvustati 2017. aasta tegevuskava ning muudeti kodukorda, mida oli viimati muudetud aastal 2012. Kodukorraga

seoses tuli palju muudatusettepanekuid ning see on nüüd kindlasti parem kui enne. Päeva jooksul osalesin ka GPS kunsti töötoas, kus proovisime paarides GPSi abil mingit kujutist luua. Teise päeva õhtul toimus teemaõhtu, milleks oli olümpia Olümposel. Noored olid riietanud end võislustantsijatest ja tippjalgratturitest Vana-Kreeka jumalateni välja. Õhtu sisustas poistebänd. Kuna oktoobris tähistas EÕEL oma 18. sünnipäeva, siis pakuti selle puhul ka sünnipäevatorti.

Kolmandal päeval toimus viimane ametlik osa, kus vaatasime üle 2017. aasta eelarve. Pärast seda toimus lõpetamine ja oligi aeg hüvasti jätta.

Need kolm päeva olid tõesti unustamatud. Sain väga palju uusi sõpru ja tutvusi. Õpilasesindajad on ägedad ning koos sellise kambaga kaasneb rõõm ja julgus haridusmaastikul oma sõna sekka öelda.

Stella Saul

Fotod EÕELi meediatiim

ÕE koolitus Tapal

13. oktoobri hommikul läksime osade ÕE liikmetega hommikusele rongile ja suundusime Tapale, kus ootas ees Lääne- ja Ida-Virumaa regionaalne koolitus. Rongilt maha tulles olime veidi segaduses, kuhu täpselt minema peame, aga õnneks me polnud seal ainukesed, kes koolitusele suundusid ja jõudsime üheskoos Tapa Kultuurimajja. Seal pidime end esiteks registreerima, üleriided ära võtma ja edasi saali minema.

Koolitus algas tutvumismängudega, mis olid päris toredad. Õpilasesindusi oli päris mitmest koolist ja huvitav oli teada, millega teised oma koolides tegelevad. Teemal „Mina ja EÕEL koolitus“ räägiti meile varem toimunud ja toimuma hakkavatest koolitustest ja üritustest ning näidati nendest videoid. 2016. ja 2017. aasta tegevuskava tutvustas meile ÕE liikmete valdkonna juht Anna-Bret Vehik.

Vahepeal oli ka kaks snäkipausi, kus pakuti õuna,

šokolaadi ja vett. Tegevuskavaga tutvumise järel viidi meid Tapa kooli lõunat sööma. Pakuti kapsasuppi, kakaod ja kaneelisaia.

Peale lõunat tegid koolituse korraldajad erinevaid energiaharjutusi ja-mänge. Neid tehti ka vahepeal, kui oli näha, et istumisest oldi väsinud.

Saime teha grupitööd teiste koolide õpilasesindustest tulnud liikmetega. Igale grupile anti erinev teema. Meie arutasime teemal „Noorte aktiivsus tänapäeval“ ja hiljem esitasid kõik oma mõtted teistele gruppidele. Viimaseks punktiks oli VeniVidiVeci õpilasvahetuse programmi tutvustus. Külas oli kaks naist, kes rääkisid, kuidas programmist saab osa võtta. Ühel neist oli endal õpilasvahetuse kogemus, mida ta meiega jagas. Koolitus üldiselt oli väga tore ja hästi ette valmistatud.

Melani Lindeberg

Saame tuttavamaks - aasta 2016 õppeasutuse juht on meie kooli direktor HEIDI UUSTALU.

Millist annet sooviksite omada?

Vahel soovin, et oskaksin lugeda inimeste mõtteid. Tundub, et mõned asjad liiguksid sel juhul kiiremini, kui tean, mida inimene tegelikult mõtleb. Paraku on nii, et mõtted, sõnad ja teod ei lähe alati kokku. Kui nüüd jääda maisemate soovide juurde, mitte unistada muinasjutulistest annetest, siis soovin, et oskaksin mängida mõnda pilli, klaverit näiteks. Imetlen neid inimesi, kes seda oskavad. Vaatan ja kuulan neid - mis seal salata - väikese kadedusega.

Kui peaksite muutuma kellekski/millekski, siis kelleks/milleks?

Praegusel eluhetkel ei taha ma enam kellekski teiseks muutuda, mulle meeldib olla mina ise.

Mis oleks teie suurim ebaõnn?

Mõtlesin selle üle kohe pikalt ja lõpuks leidsin, et suurim ebaõnnedest oleks see, kui inimesed, keda usun ja usaldan, reedavad.

Teie lemmikamet?

Hetkel ütlen, et just praegu teengi maailma kõige põnevamat tööd koos kõige ägedamate inimestega ja naudin seda teekonda täiega - isegi siis, kui see teekond on vahel käänuline või mõni takistus teele ilmub. Aga mitte alati ei ole ma nii arvanud. Algklassides teadsin täiesti kindlalt, et tahan saada astronautiks (siis nimetati neid muidugi kosmonautideks), keskkoolis oli mu sooviks saada kirurgiks, aga ilmselgelt ei olnud ma valmis sel ajal nii palju pingutama, et oleksin julgenud minna tegema sisseastumiseksamit keemias. Õpetajaks ei unistanud kunagi saada. Aga nagu öeldakse „Inimene planeerib, jumal juhatab“ – nii juhtuski. Ju see siis pidi nii lihtsalt minema - ja läks ju väga hästi. Mina olen rahul.

Teie lemmikirjanik/kirjanikud?

Lapsepõlves oli selleks vaieldamatult A. Lindgren ja eriti tema „Väike Tjorven, Pootsman ja Mooses“. Olen seda raamatut kordi ja kordi lugenud. Kohati oskan seda isegi peast tsiteerida. Täna mul enam sellist ühte kindlat lemmikut pole, küll aga olen õpetaja Anu poolt esitatud väljakutsena (see oli FB-s leviv järjekordne üleskutse) pannud kokku 10 oma lemmikraamatut. Pean siiski lisama, et see siin pole pingerida:

1. A. Lindgren - "Väike Tjorven, Pootsman ja Mooses";
2. J. Verne - "Kaptan Granti lapsed";
3. A. de Saint-Exupery - "Väike prints";
4. M. Mitchell - "Tuulest viidud";

5. E.M. Remarque - "Triumfikaar";

6. M. Valtari - "Sinuhe";

7. A. Kivirähk - "Mees, kes teadis ussisõnu";

8. A. Dumas - "Kolm musketäri";

9. C. Hall - "Keiserlik baleriin";

10. E. Gilbert - "Söö, palveta, armasta".

Täna lisan siia juurde (kedagi eelnevatest kustutama) veel Valdur Mikita – „Lingvistiline mets“ ja „Lindvistika ehk metsa see lingvistika“ (see on mul hetkel lugemisel).

Kes on teie kangelane/kangelased?

Mul ei ole kangelasi, olen vist sellest east väljas. Küll aga on minu elus olnud inimesi, kes on olnud eeskujuks ja innustajaks. Ühega nendest õnnestus mul täna (25.10), üle aastate jälle kokku saada. Koolis käis täna külas Eric Burton, kes on olnud kogu Ettevõtliku kooli idee algataja Šotimaal ja üks suuuuuur põhjus, miks ka siin see „pall veerema hakkas“. Oli meeldiv taaskohtumine.

Teie moto?

Näha probleemidest võimalust, mitte võimalusest probleemi – see tundub praeguses eluetapis kõige paremini kokku võtvat seda, mida väärtustan ja oluliseks pean.

Mida sallite kõige vähem?

Kiunumist ja vingumist suudan ma kõige vähem taluda. Ja ka kurja rumalusega on raske leppida.

Mis on teie sihtmärk, mille poole püüelda?

Olla jätkuvalt õnnelik.

Kujutlege end 20 aasta pärast, milline oleksite?

Oh, ma kohe ei tahagi seda ette kujutada, aga kui nüüd just pean, siis ehk selline „vanaema õunapuu otsas“ oleks kõige talutavam mõte.

Kui te saaksite veeta päeva hubases raamatukogus ja õppida, mida vaid soovite, siis mida te õpiksite?

Päeva hubases raamatukogus pühendaks kindlasti ilukirjandusele, soovitavalt veel ingliskeelsele, sest tunnen, et olen selles natuke „rooste läinud“.

Mis tunded teid valdasid, kui saite AASTA KOOLI-JUHT 2016 tunnustuse?

Olin südamest õnnelik ja siiralt rõõmus ja uhke ja sellest kõigest tiivustatud. Hea oli olla. Ja tegelikult on veel praegugi.

Intervjueerisid Mirtel Põdra ja Madli-Liis Teuli

Õpetajaks olemise päev

Juba esimesest klassist peale on minul olnud õpetajate päeval väike põnevus sees. Suur ootus, kes on minu uus õpetaja? Millised näevad välja tunnid? Kuidas 12. klassi õpilased hakkama saavad? Nüüd abituriendina ütlen, et tegemist on suure-suure ettevalmistusega. Oli vaja mõelda, et iga klassi ees oleks õpetaja, tundidel oleks mingi sisu, õpilasetel ja õpetajatel oleks huvitav päev, aktus õnnestuks ja õpetajatel oleks tort päeva lõpus laual. Nende ettevalmistustega saime tunda õpetajate enam-vähem igapäevast tööpäeva. Õpetajate päev õnnestus meie jaoks ilma probleemideta. Meie olime päeva lõpus õnnelikud ja rahul. Ma loodan, et seda sama tundsid ka meie kaasõpilased ja õpetajad.

Tekst Marleen Paist ja foto Helina Hansar

Oleme osa Ida-Virumaast. Olime osa osaluskohvikust.

3. novembril toimus Voka Rahvamajas noorteseminar Osaluskohvik, millest võtsid osa erinevate koolide õpilased üle Ida-Virumaa. Arutlusel olid teemad: 1) Haldusreform - kas võluvits Eesti (noorte) elu edendamiseks või maaelu surm? 2) Suur vabadus = Suur vastutus 3) Vastutus magamata öödel 4) Ida-Virumaa võlud ja valud. Oli huvitav kuulata ja kaasa rääkida teemadel nagu Brexit ja haldusreform, millest varem

polnud kas kuulnud või sellele mõelnud. Lisaks jõudsimme ühe arutelu grupis järelduseni, et noored saavad kaasa aidata Ida-Virumaa maine kujundamisele. Üldiselt oli kogu ürituse õhkkond väga hubane ja sõbralik. Saime nautida ka maitsvaid näkse ja toredat impronäidendit. Oli tore kogemus ja soovitan kindlasti oma koolikaaslastel järgmisel aastal osaleda.

Maarika Korobova

Alustada tuleb endast

Sellel aastal jõudis Elus teadus taas Kiviõlli, kus asub üks uskumatult tore kool – noortepärased õpetajad ja teadmistehimulised noored. Õpetaja Karin palus Elus Teaduse vabatahtlikul rääkida kahel teemal. Esimeses tunnis oli rambivalguses lehm, kes meile nii head ja maitsvat piima annab. Noored said teada, kes on mäletseja ning mille poolest ta erineb teistest selle planeedi asukatest. Õpilased said tunda ja katsuda erinevaid söötasid, millega tänapäeva lehmad õnnelikeks söödetakse. Läbi videokunsti võlude jälgisime lähedalt mäletsemist kui protsessi ja hoidsime silma peal mikroorganismide tegevusel vatsas. Arutasime lahti mõisted laktatsioon, lüpsirobot, ternespiim ja söödamikser. *Grande Finale*'ks oli sissevaade piima koostisesse. Jõudsimme tõdemusele, et lisaks piimapaki disainile võivad need üksteisest erineda selle sisu kui piima rasva- või laktoosisisalduse poolest. Pärast meeldivat rännakut piimajõgede ja söödamikseride vahel liikusime entusiastlikult vastu söögivahe-tunnile. Koolilõunad on nii maitsvad, suured tänud kokkadele.

Teises tunnis oli pealtnäha sünged teemad. Eesmärgiks oli võimatu missioon – tunni ajaga rääkida, kuidas põllumajandus mõjutab kliimat. Kohe alguses sai tegelikult kõik öeldud. Kõige taga on inimene. Ehk siis, kuna rahvastik pidevalt suureneb, tuleb meil järgmistel aastakümnetel toota kordades rohkem toitu, mis paneb suurema koormuse keskkonnale. Eriti kui kasutatava maa hulk ei suurene. Õnneks on teadlased siin abiks, aidates leida ressursiefektiivsemaid ja keskkonnasõbralikumaid lahendusi. Teisalt panime õpilaste pähe mõtte, et kas nad ise saavad midagi teha, et me kasutaks vett säästlikumalt ega viskaks toitu asjata ära, teades samas, et suurel osal maailma rahvastikust on puhas joogivesi raskesti kättesaadav ja toidupuudus on igapäevane mure. Ühesõnaga, saavutasime õpilastega üksmeele, et alustame endast, muudame kõigepealt iseenast ja siis maailma. Ikka paremaks!

Tervitused õpetaja Karinile ja jälle nägemiseni!

*Kiviõli kooli külästusest 17. oktoobril 2016 kirjutas
Marko Kass.*

Kõik NOSse ja kohe!

Kui kõik teised teatrid on tänaseks läbi käidud, jõudis kord NO99-ni. Vaadates mängukava, siis selgus, et sein on huvitavaid ja intrigeerivaid pealkirju täis. Mida siis võtta ja mida jätta? Kirjutasin Ene Liis Semperile, et soovitaks ja nõu annaks.

Valisin „No44: Fantastika”, mis polnud ei Ojasoo ega Semperi lavastus, vaid Mart Kangro looming, aga ega see Ojasoole-Semperile palju alla ei jää. Etendusest saab teada näitlejate mõtetetest, tunnetest, elust ning näeb, kuidas nad ühel hetkel, keset loomistuhinat üksteist tuletõrjevahuga kinni katavad. NO99 paistabki silma, eristub teistest teatritest selle poolest, et tihti valitakse teistsugune ja minimalistlik tee publiku šokeerimiseks või lõbustamiseks. Lavastus ja teatrimaja koos oma perega meeldis nii väga, et otsustasin peale esimest etendust uue pileti osta ja seda juba rahvusvahelisele teatrifestivalile, kus näidati ka NO99 etendust „El Dorado:klounide hävitusretk”.

Valgustus: vaeva nähtud, võib öelda omaette vaatemäng.

Trupp: võimas. Vapustav Marika Vaarik, kes näitles

täiesti suurepäraselt ja sai teenitult sel aastal parima naisnäitleja preemia.

Heli : kunstiteos

Tänaseks olen käinud vaatamas nelja NO99 etendust ja mitte ükski neist pole jätnud külmaks, vaid andke veel, tahan veel, lähen veel, vaatan veel...Tõsiselt ka: Minge NOSse ja kohe! Peale seda olete kindlasti paremad, tervemad ja mõtlemisvõimelisemad.

Christofer Kivipalu

Foto internetist

Raamatusoovitus

Lugesin hiljuti Nicola Yooni raamatut “Sina minu kõrval ja maailm meie vahel”. Selle raamatuni jõudsin läbi youtuber Zoella raamatuklubi. Raamatu peategelaseks on Madeline Whittier. Ta on maailma vastu allergiline, vähemalt seda on talle alati öeldud. Maddy ei ole 17 aastat mitte kellegagi peale perearsti ja oma ema rääkinud ega majast lahkunud, kuni kõrvalmaja kolib poiss Olly. Olly on otsustanud, et peab tüdrukuni mingil viisil jõudma. Raamat on põhimõtteliselt hulludest riskidest, mida me võtame ette armastuse nimel. Seda oli nii põnev lugeda ja mulle väga meeldis, kuidas oli välja toodud Maddy ja Olly vaheline suhtlus internetis. Soovitan kindlasti seda raamatut lugeda.

Minu haigus on haruldane. Põhimõtteliselt olen ma maailmale allergiline. Ma ei lahku oma kodumajast, ma pole seda teinud seitseteist aastat. Ainsad inimesed, kellega ma kokku puutun on mu ema ja mu hooldusõde Carla.

Kuid siis ühel päeval tagurdab naabermaja ette kolimisauto, ja ma näen teda. Ta on pikk, sihvakas ja kannab ainult musta – must T-särk, mustad teksad, mustad tennised ja must nokamüts, mis varjab täielikult ta juuksed. Ta märkab mind ja jääb vahtima.

Mina vahin vastu. Tema nimi on Olly.

Võib-olla me ei oska ennustada tulevikku, aga me võime mõnd asja ette näha. Näiteks olen ma täiesti kindel, et ma armun Ollysse. Ja sellest kujuneb täiesti kindlasti katastroof.

Foto internetist

Loore Vau

Minu vahetusaasta põnevamad ja kummalisemad kogemused

Käisime perega tulerituaalil, mida viis läbi minu vahetusisa lähedane sõber Enrique, kellega nad kunagi koos Guatemalast Austriasse tulid.

Kogunesime umbes 25 inimesega lõkkeplatsi ümber, kus Enrique hakkas lõkkeaset ette valmistama. Esiimesena tegi ta suhkrust ringi, mille sisse pani erineva värviga küünlaid ja šokolaadi. Kui ring oli valmis, tänasime ilmakaarte suunas kummardusega vett, maad, tuld ja õhku. Peale seda andis Enrique käest kätte ühe suurema küünla. Enda kätte saades pidi iga ringisviibija oma nime ütleva. Küünal süüdati ning pandi ringi keskele - sellest sai tuli alguse.

Järgmisena hakkas isa sõber saksa ja maia keeles rääkima. Need, kes tundsid, et Enrique lause teda puudutab, viskasid lõkkesse kuivanud lehti, lilli või erinevate värvidega küünlaid, mida inimesed olid ise kaasa võtnud.

Värvide ja sümbolite tähendused on erinevates kultuurides erinevad. Seetõttu märgiksin ära, et praeguses kontekstis on kakaopuu pühapuus ainult minu vahetusperele ja nende sõpradele, sama kehtib ka värvide sümbolsete tähenduste kohta.

Punane küünal - jõud

Roosa küünal - armastus

Roheline küünal - tervis, tervislikkus

Sinine küünal - pingest vabanemine

Valge küünal - valgus

Kollane küünal - päike

Lilla küünal - muutused

Kakaopuu - pühapuu

Lausete näited: "Täna emakest loodust, et ta on andnud meile tuule."; "Täna, et maailmas on olemas mehed, naised ja lapsed." jms.

Peale seda oli võimalus igal osalejal oma soovid tulle visata. Seda võis teha nii kõigi kuuldes kui ka vaikselt, enda mõtetes. Minu vahetusema soovis, et Süürias sõda alustanud inimesed mõistaksid, mida nad põhjustanud on ning samuti tänas, et mina nende pere juures olen.

Kõigil oli hea tuju - tantsiti ja lauldi ning lõpuks kustutati tuli suhkruga, nii nagu see alguse oli saanud.

Tulerituaal lõppes sellega, et kõik läksid lõkkeplatsi lähedale, et suitsu sees olla, sest see pidavat sind kurbusest ja halbadest mõtetest puhastama.

Tekst Hanna-Liina Kingsep

Fotod erakogust

Esimesel pildil on näha, milliseid kuivanud lilli meie kaasa võtsime. Teine pilt on illustreeriv, milline rituaal umbes välja nägi.

Muljeid Luksemburgi Lycée Ermesinde koolist

Oktoobri esimesel nädalal korraldas Ida-Viru Ettevõtluskeskus koolikülastuse ühte omanäolisesse kooli, milles õpib ligi 600 õpilast üle Luksemburgi. Sellesse kooli võetakse vastu õpilasi alates 12 eluaastast motivatsioonikirja ja vestluse alusel. **Lycée Ermesinde** on pilootkool, mis asutati 2005. aastal. Kooli omapära seisneb orienteerituses majandusõppele ning õpilase tugevate külgede arendamisele.

Koolipäev algab kell 8.10 ja viimane tund lõpeb kell 16.20. Päevas on kolm 90-minutilist ainetundi. Kahe õppetunni vahel on 30-minutiline paus, mil veedetakse aega õues või sõpradega õpilaskohvikus. Ma ei näinud nende päevade jooksul õpilasi nutitelefonidega mängimas, pigem nägin neid juturaamatut lugemas.

Pärast lõunasööki on õpilasel kohustus kolme tunni jooksul tegeleda huvialadega — kunst ja käsitöö, fotograafia ja film, kodundus, võõrkeeled, majandus, loodusteadused, sport ja meelelahutusäri. Samuti jääb sellesse aega vestlus tuutoriga, kellega arutatakse nädalas kahe tunni jooksul õpitulemusi, arengut ja leitakse lahendusi probleemidele.

Õppetöö toimub läbi lõimingu, mil üks teema läbib erinevaid ainetunde. Esimesed 30-50 minutit tunitist oli teoreetiline osa ning ülejäänud aja jooksul viidi läbi probleemõpet. Õppetöös ei kasutata õpikuid, vaid õpetaja loodud õppematerjali. Igas klassiruumis on teatmeteosed, sõnaraamatud ja keeleõpikud. Kuna Luksemburgis on kaks riigikeelt, siis sattusin vaatlema kakskeelset tundi, kus õppetöö toimus nii prantsuse kui saksa keeles. Kohustuslikud õppeained on prantsuse keel, saksa keel, inglise keel ja ladina keel, matemaatika, sport ja tervis, kunst ja ühiskond, teadus ja tehnoloogia ning *education aux valeurs* (majandus, religioon, poliitika, eetika). Õppeaasta jooksul kirjutavad õpilased igas klassis ühe uurimistö, mida kaitstakse komisjoni ees. Esimestel aastatel koostatakse uurimistö kollektiivselt ning hiljem juba üksi. Lõputunnistuse saamiseks sooritatakse lõpuklassis 8-12 eksamit.

Tekst ja foto Pilvi Kuurmann

Keskkonnateadlikkuse projekt Kiviõli I Keskkoolis

Meil kõigil on õigus elada puhtas keskkonnas, kuid meil lasub ka vastutus keskkonna puhtuse eest. Prügi ja saastatuse temaatikale on tähelepanu pööratud juba aastakümneid, ent siiski ei ole tehtud piisavalt ja arenguruumi probleemide lahendamisel jätkub. Kes juhtus nägema Rio olümpiamänge, juhtus ehk nägema ka pilti pilgeni saastatud lahest, mis olümpialinna „ehtis“. Sellist vaatepilti oma kodus küll näha ei tahaks!

Keskkonnaministeerium astus sammu, et vähendada kilekottide kasutamist ja sellega seotuna ka ohtliku prügi tekkimist. Ka meie koolis on aastate jooksul pidevalt pööratud tähelepanu keskkonna hoiule ja inimeste keskkonnateadlikkuse tõstmisele. Pähe tulevad keskkonnasäästlikud jõulukuused, korduvkasutatavad kruusid, vanapaberi kogumine jpm. Eelmisel aastal sai alguse keskkonnateadlikkuse projekt, mille raames oli õpilastel võimalus osaleda erinevates keskkonnavalades õppeprogrammides.

Ka sel õppeaastal on meie kooli õpilastel võimalus osaleda loodust ja keskkonda puudutavates õppeprogrammides. Sarnaselt eelmise aastaga osalevad projektis kõik klassikomplektid. Jällegi saame teadmisi Oandu ja Kauksi looduskeskustes, külastame AHHA teaduskeskust ja Jääaja keskust. Uuemateks õppekohtadeks on Põllumajandusmuuseum, Lahemaa rahvuspark, Eesti loodusmuuseum ja Sagadi looduskeskus. Teadmisi saab ammutada ka TÜ Tähetornis ning Energiakeskuses.

Lisaks õppeprogrammidele käivad läbirääkimised Eesti esimese pakendivaba poega „Paljas pala“, mille on asutanud noored ettevõtlikud inimesed. Loodan, et juba varsti tulevad nad meie kooli oma ettevõtmist tutvustama ja oma mõtetest rääkima.

Osavõttu erinevatest õppeprogrammidest rahastab SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Projektijuht Kristiine Meister

„Midagi salapärast“

Ta avas silmad ning tundis, et oli mingis voodis. Missuguses, seda ta ei näinud, kuna oli pime. See pimedus tundus talle õudne, ta proovis liigutada ning tõstis käe, mis oli voodi äärel üles. Ta ei olnudki kinni seotud, nagu oli arvanud, vaid sai vabalt liigutada. Ta hingas värisedes, kuna oli näinud unenägu hirmsast olevusest, kes oli teda voodi külge kinni sidunud. Ta mäletas seda, et oli 13-aastane Arvi, kes elab koos oma vanematega Rakveres. Kui tema koolikaaslased küsisid temalt, kus täpsemalt, vastas poiss alati: „Seal, kus on Espaki kauplus.“ Talle meeldis tema roheline, kuid väike kodu, kuigi koolini oli tükk maad kõmpida. Arvi mäletas oma kinnisidujat - pikka veriste kaltsude ja kotkapeaga looma. Ta oli karjunud, kuid keegi polnud kuulnud. Ta oli röökinud hirmust, kuid iga karjega läks loom pöörasemaks. Teda oli kõditatud nii, et ta lasi püksid täis, näpistatud ning tema käsi oli lõigatud.

Tema õnneks arvas ta, et tegemist oli unenäoga. Ta tõusis üles ja leidis jalgadega kompides sussid, mille jalga pani. Äkitselt tundis Arvi valu, mis oli kätte sööstnud ning vaatas valutava koha poole ja nägi, et käest jookseb nirisedes verd. See oli uni, korrutas ta endale ning arvas, et kui paneb oma sinise hommikumantli selga ja ema- isa kohe üles äratav, on kõik korras. Aga ta ei leidnud oma mantlit, mille ema tema jaoks alati toolileenile jätab. Poiss oli segaduses ja otsis ust, kust väljuda. Selle leinud, vajutas ta uksele. Ees oli väga pikk koridor, kus sähvatas põlema valgus. Ta kõndis koridori poole, ise kange hirmust ja soovist oma vanemate juurde pääseda, panes tähele, et iga kord, kui ta liikus, tundus koridori sein olevat voolava tumepunasega ollusega kaetud. „See pole küll minu maja,“ leidis poiss ja hakkas

jooksma. Jooksis ja jooksis, ise kohe nutma puhkemas, aga siis jäi äkki seisma. Tema ees seisis olevus, kes oli teda piinanud, midagi inimese pea sarnast käes. Arvi tardus ja mõtles, kas pista kohe punuma või mitte, aga otsustas kõndida aeglaselt tagurpidi tagasi. Koletis oli õnneks tema poole seljaga, mis oli kaetud valgete kaltsudega, mis olid punasest verest läbi imbunud. Inimese pead ta nii väga ei näinud, kuid silmas pikki juukseid, millest monstrum kinni hoidis ja kollast juukseklambrit, mis sarnanes väga tema ema omaga. „Ta tappis mu emme ära,“ mõtles noormees ja tundis, kuidas külm higi otsaesise kattis. Arvi oli astunud nii palju samme, et ei märganudki, kuidas selg käis vastu üht koridoriust. Õnneks suutis ta viimasel hetkel ukse kinni panna, enne kui koletis pöördus. Ruum, millesse ta sattus, oli järgmine õudusunenägu: lagi ja põrand verd täis, kardinad olid akendelt maha kistud, mistõttu kuuvalgus paistis otse tuppa, toas oli jube hais, mis sarnanes raua lõhnaga, mille peale tahtis Arvi lausa öökida. Toas seina lähedal, otse vanade raamaturiulite juures, lamas maas laip. Arvi läks lähedale ning nägi pikkusest ja paksusest, et see oli tema isa. Ta läks surnu juurde ja puudutas teda. Niipea, kui ta seda tegi, tuli laip püsti ja vaatas Arville otsa. See mees oli sama kole kui eelmine luupainaja - ilma silmadeta, verine mees, kes tahtis ta juurde minna. Poiss kiljus, röökis, pani toast plagama, möödus inimese peaga monstrumist, lükates tole pikali ja suundus läbi katkise ukse õue.

Linnas toimus kaos.....

Autor Christofer Kivipalu

KiKi Teataja toimetused: Kevin Rumask, Kätlin Sõber, Steveli Säde, Helina Hansar, Maria Uuetoa, Anu Vau, Mirtel Põdra, Jacek Uustal, Heidi Uustalu, Madli Liis Teuli, Betra Eksor, Christofer Kivipalu, Mia Paist, Kadi Riin Teuli, Liisbet Kilumets, Melani Lindeberg, Loore Vau, Johanna Pukk, Stella Saul, Marul Paist, Rauno